

**PODJETJA IN IZOBRAŽEVALNE INSTITUCIJE Z ROKO V ROKI - STROKOVNO USPOSABLJANJE IN
DVIG POKLICNIH KOMPETENC UČITELJEV V PODJETJU** / Avtorica: Vesna Trančar, dr. znanosti – programa »Ekon

in poslovne vede« / ŠC Ptui

Kako ustvariti aktualno izobraževalno okolje in kako v izobraževalnem procesu prepričati mlade, da so znanje, ustvarjalnost, pro-aktivnost, vztrajnost in čustvena inteligenca tiste lastnosti, ki vplivajo na človeški potencial in odločajo o zaposljivosti, zlasti generacij Z, je vprašanje vsakega pragmatično usmerjenega učitelja. Da pa učitelj lahko razvija kompetence pri učencih, se jih mora tudi zavedati in poznati. Najlažje jih na učeče se prenaša takrat, ko izhaja iz svojih izkušenj in refleksij o delu v podjetju in poučevanju na šoli.

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNE INSTITUCIJE NISO EDINI TVOREC ZNANJA

Pomembna komponenta, na katero že leta opozarjajo vzgojno-izobraževalne institucije, je, da šola ni edini tvorec znanja, zato je povezanost med teoretičnim in praktičnim znanjem nujna.

Povezovanje teoretičnega in praktičnega znanja lahko sicer res dosežemo z interdisciplinarnostjo, avtentičnim poukom in problemskim učenjem, vendar se poraja vprašanje, ali je trenutno delovanje v šolskem okolju, pri katerem je največji poudarek eksplicitno znanje, dovolj, da mlade pripravimo na dejanske življenjske situacije. Zaposljivost že danes ni več odvisna zgolj od trenutnega znanja posameznika, temveč od tega, kar bo najbolj verjetno, da se bo posameznik naučil v najkrajšem času. Pravilna kombinacija ljudi, znanja in tehnologije so namreč ključ do uspeha tako za podjetja kot tudi za tiste, ki v njem delujejo. Zaradi slednjega je treba v sam pouk vključevati aktualne probleme iz okolja, skrbeti za implementacijo praktičnih izkušenj v teoretični del izobraževanja in ohranjati izmenjavo znanj med podjetji in izobraževalnimi institucijami ter razvojno-raziskovalnimi institucijami. Navsezadnje se je treba zavedati, da informacijska postmoderna družba poleg uporabnosti znanja poudarja tudi védenje, kako pridobiti potrebno znanje. S transparentnim uvajanjem praktičnih novosti in dobrih praks izpeljanih projektov v izobraževalne procese lahko dijaka oz. študenta izoblikujemo v kompetentnega, kreativnega in odgovornega posameznika, ki bo na svetovnem trgu delovne sile lahko konkuriral pri hitrem

preizkušanju in razvijanju svojih znanj in spretnosti.

Trajno medsebojno sodelovanje med podjetji in izobraževalnimi institucijami obstaja v sekundarnem in terciarnem izobraževanju v obliki delovne prakse, ki predstavlja tudi redno študijsko obveznost dijaka oz. študenta. Tako se pospeši prenos znanja, krepí razvojno delo dijakov in študentov ter se jih pripravlja na samostojno karierno pot. Povezanost izobraževanja z delovnim okoljem je že v času študija pomemben del pridobivanja in razvijanja specifičnih strokovnih kompetenc, ki so usmerjene k večji zaposljivosti diplomantov, saj omogočajo prenos pridobljenega znanja in informacij v prakso. Praktično usposabljanje v podjetjih in drugih institucijah nadgrajuje že pridobljeno teoretično znanje in razproštrata možnosti preizkušanja avtentičnih učnih situacij, vpogleda v realne delovne razmere in pogoje dela. Obenem omogoča presojo podjetja skozi oči učečega se dijaka oz. študenta, kar vpliva tudi na poznejše odločitve o izbiri poklicne poti. Neposreden stik dijaka oz. študenta z realnimi delovnimi nalogami in operacijami nedvomno omogoča prepoznavnost kompetenc, znanj in veščin, ki jih trg potrebuje, in skozi njih tudi možnost samoocenjevanja.

DVIG POKLICNIH KOMPETENC UČITELJEV

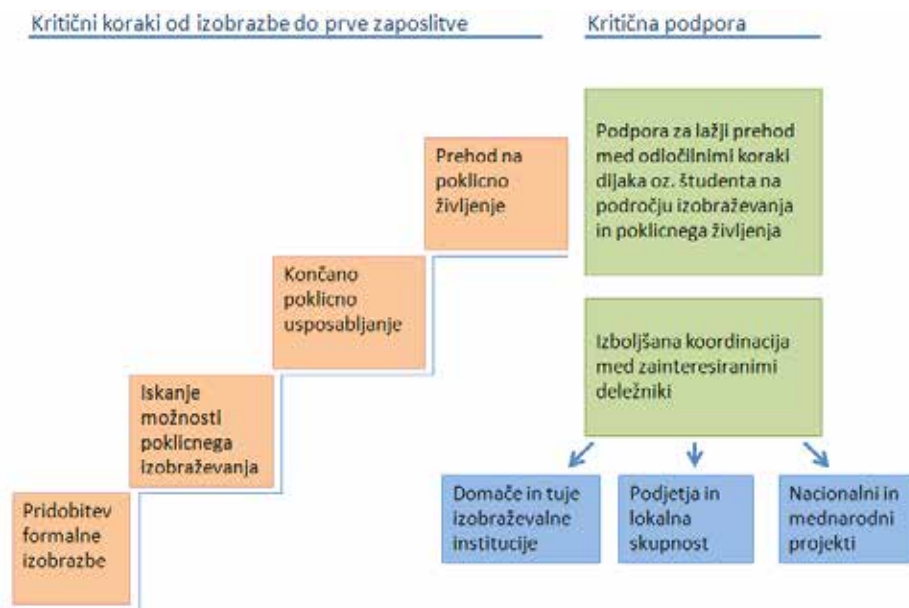
Ker danes velja, da je vse nestabilno in dinamično, in da je nekaj, kar smo se v času izobraževanja naučili, v stvarnosti hitro zastarano, se mora učitelj tej dinamiki prilagoditi. Biti mora konstruktiven in se tudi sam nenehno učiti. Postati mora vzvod za

iskanje novega, boljšega, usmerjenega
v prihodnost. Prepoznati mora motive
za učenje določenih vsebin in jih čim
bolj slikovno umestiti v učne vsebine.

Kakšne možnosti za kakovostno obvladovanje družbenih sprememb in sledenja sodobnim poslovnim praksam pa ima učitelj? Veliko možnosti za kontinuirano vključevanje v realne, praktične in aktualne projekte v podjetjih učitelji srednjih poklicnih in strokovnih šol nimajo. Boniteto iz tega naslova uživajo profesorji na univerzah; sodelovanje med univerzo in gospodarstvom je bolj poglobljeno, ciljno usmerjeno in trajnostno naravnano. Na univerzitetni ravni se lahko cilji za soustvarjanje in povezovanje znanosti, izobraževanja, gospodarstva ter širšega družbenega okolja z aktivnim, inovativnim, kreativnim in podjetniškim sodelovanjem ne le študentov, temveč tudi profesorjev, uresničujejo na nacionalni in mednarodni ravni. Tako sledijo prepričanju naprednih multinacionalk, da je v družbi znanja človeški kapital najpomembnejši.

Slika 1: Učiteljevi viri znanj in kompetenc
Vir: Educational Technology (2017)

Slika 2: Ključni koraki pri izobraževanju in poklicnem življenju mladega človeka
Vir: Prirejeno po Bedürftig (2015)

Usposabljanje učiteljev, ki strokovno plemeniti znanje in nadgrajuje kompetence učiteljev srednjih poklicnih in strokovnih šol, ponuja tako imenovani program »Dvig poklicnih kompetenc učiteljev«. V programu je izpostavljen cilj, ki se kaže v pridobivanju novih znanj in možnosti za povezovanje učne snovi s primeri iz prakse ter pridobivanju novih izkušenj, zlasti socialnega kapitala za širjenje zaposlitvenih možnosti vseh v program vključenih udeležencev. Izhodišče programa je povezovanje izobraževanja in gospodarstva na temelju posebne oblike krožnega zaposlovanja. Ta učiteljem srednjih poklicnih in strokovnih šol omogoča, da se usposablja v realnem delovnem okolju; tako lažje ohranjajo korak z razvojem tehnologij, novih organizacijskih oblik in metod dela ter sledijo spremembam na strokovnem področju in temu prilagajajo poučevanje. Le z nadgradnjo kompetentnosti, strokovne usposobljenosti učiteljev in drugih nosilcev izobraževalnega procesa lahko trajno zagotavljamo kakovost izobraževanja v srednjih poklicnih in strokovnih šolah ter ohranjamo dinamičen koncept učenja.

Usposabljanje v realnem delovnem okolju ima med drugim tudi sinergijske učinke. Na eni strani učitelji ob permanentnem vključevanju v nacionalne projekte, izobraževanja in

aktivnosti mednarodnih razsežnosti nadgrajujejo, dopolnjujejo in osvežujejo svoja znanja. To ne velja zgolj na pedagoški ravni, marveč tudi na strokovni. Na drugi strani pa imajo podjetja, ki so odprta za partnersko sodelovanje z izobraževalnimi institucijami in sprejemajo učitelje tudi na večmesečno usposabljanje, idealno priložnost za izpeljavo specifičnih projektov, pri katerih se potrebuje več akademskega znanja in veščin. Podjetja imajo pri sodelovanju z izobraževalnimi institucijami idealno priložnost, da lahko učitelju neposredno podajo svoja priporočila o tem, katera znanja, veščine, kompetence, spretnosti pri dijakih oz. študentih pričakujejo in katerih novodobnih mehkih veščin jim najbolj primanjkuje.

NAMESTO SKLEPA

Današnja družba in gospodarstvo daje prednost hitrim rezultatom, ki jih je mogoče predvsem tržno izkoristiti. Da lahko tej hitrosti sledimo, so potrebne kompetence, spretnosti in prilagodljivost nenehnim spremembam, prav tako pa sposobnost agilnega razmišljanja in vseživljenjska zavezanost posameznika k učenju in učljivosti. Adekvatno temu se zahtevnost pedagoškega procesa in dela učiteljev skozi leta povečujeta, saj je učitelj prvi in pogosto edini, ki pri učencih razvija oz. nadgrajuje omenjene veščine, jih

pripravlja na fleksibilnost in prilagodljivost v delovnem okolju. Da bo lahko učitelj pri učencih udeležil razvoj tako formativnih kakor tudi neotipljivih oz. tihih znanj, mora v pedagoški proces kontinuirano vnašati praktične izkušnje, poskuse in novosti. Za slednje je treba imeti tudi stik z realnim delovnim okoljem, to je s podjetji in razvojno-raziskovalnimi institucijami. Ob tem je treba opozoriti na dejstvo, da je to možno le, če uresničimo določene pogoje, med katere zagotovo spada izboljšanje odzivnosti vzgojno-izobraževalnega sistema na potrebe trga dela, omogočanje lažjega prehoda iz izobraževanja v zaposlitev ter krepitev kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja tudi z dopolnitvijo učnih načrtov, metod dela in razvojem sistemov za učenje na delovnem mestu. Navsezadnje bodo v skladu z razvojem digitalizacije in spremenjenim načinom poslovanja v podjetjih nujni tudi hitri premiki na področju kreiranja novih poklicnih profilov ter temu prilagoditve novih izobraževalnih programov. Denimo, izobraževanja za naziv direktorja digitalnega razvoja še ni, čeprav potreba v hitro razvijajočih se panogah že obstaja.

Če bomo sledili partnerskemu sodelovanju med gospodarstvom in izobraževanjem, bomo s skupnimi močmi premikali meje razvoja in uspešnosti delovanja družbe, gospodarstva in posledično vsakega izmed nas.

Literatura in viri

- Bedürftig, Malte et al. 2015. How business and government can bring young people into work . prirejeno po: <http://www.mckinsey.com/industries/public-sector/our-insights/how-business-and-government-can-bring-young-people-into-work> (27. 3. 2017)
- Blignières-Légeraud et al. 2002. Validation of competences and the professionalisation of teachers and trainers. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Educational Technology. Connected Teaching Builds New Competencies and Expertise. Prirejeno po: <https://tech.ed.gov/netp/>

- teaching-prepare-and-connect/ (23. 3. 2017)
- Jerina, Barbara. 2011. Konstruktivistične vzgojno-izobraževalne prakse. Univerza v Ljubljani. Fakulteta za družbene vede.
- Kunter, Mareike. 2013. Professional competence of teachers: Effects on instructional quality and student development. *Journal of Educational Psychology*, Vol 105(3), str. 805–820.
- Peklaj, Cirila. 2009. Učiteljske kompetence in doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev v šoli. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Univerza v Ljubljani. 2017. Sodelovanje z gospodarstvom in širšim družbenim okoljem. Povzeto po: https://www.uni-lj.si/sodelovanje_z_gospodarstvom_in_sirsim_druzbenim_okoljem/ (17. 3. 2017)
- Visoka šola za upravljanje in poslovanje novo mesto. 2013. Priročnik za mentorje študentom na strokovni praksi. Povzeto po: http://fupi.vsnm.si/uploads/pripone/razno/prirocnik_za_mentorje_studentom_na_strokovni_praksi.pdf (12. 1. 2017)
- Žnidarič, Helena et al. 2015. Poročilo o izvedbi programa Dvig poklicnih kompetenc učiteljev. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje. Povzeto po: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/Gradiva_ESS/DPKU/DPKU_Porocilo.pdf (23. 3. 2017)

